

**О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ И ДОПОЛНЕНИЙ
в Конституцию (Основной закон)
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)**

Принят Государственным Собранием
(Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)
22 октября 2025 года

Статья 1

Внести в Конституцию (Основной закон) Республики Саха (Якутия) следующие изменения и дополнения:

1) части 1–3 статьи 22 изложить в следующей редакции:

«1. Каждый имеет право на образование, выбор форм его получения. Гарантируются общедоступность и бесплатность дошкольного, основного общего и среднего профессионального образования в государственных или муниципальных образовательных учреждениях и на предприятиях.

2. Каждый вправе на конкурсной основе бесплатно получить высшее образование в государственном или муниципальном образовательном учреждении и на предприятии.

3. Основное общее образование обязательно. Родители или лица, их заменяющие, обеспечивают получение детьми основного общего образования.»;

2) в статье 72:

а) в пункте 9 слова «может организовывать» заменить словом «организует», слова «общественными объединениями» заменить словами «иными органами, входящими в единую систему публичной власти в Российской Федерации»;

б) пункт 14 изложить в следующей редакции:

«14) обеспечивает сохранность ценностей Государственного фонда драгоценных металлов и драгоценных камней Республики Саха (Якутия), а также формирование и использование Государственного фонда драгоценных металлов и драгоценных камней Республики Саха (Якутия), принимает решения о реализации драгоценных металлов

и драгоценных камней из Государственного фонда драгоценных металлов и драгоценных камней Республики Саха (Якутия) на внутреннем и внешнем рынках;»;

в) дополнить пунктом 15 следующего содержания:

«15) осуществляет иные полномочия в соответствии с федеральными законами, настоящей Конституцией и законами Республики Саха (Якутия).»;

3) абзац второй статьи 76 после слов «Временно исполняющий обязанности Главы Республики Саха (Якутия)» дополнить словами «, назначенный Президентом Российской Федерации», слова «и Правительство Республики Саха (Якутия)» исключить;

4) в статье 97:

а) часть 1 изложить в следующей редакции:

«1. В Республике Саха (Якутия) признается и гарантируется местное самоуправление – форма самоорганизации граждан в целях осуществления народом своей власти для самостоятельного решения вопросов непосредственного обеспечения жизнедеятельности населения (вопросов местного значения) в пределах полномочий, предусмотренных законодательством, с учетом интересов населения, его национально-этнических особенностей.»;

б) в части 2 первое предложение изложить в следующей редакции:

«2. Местное самоуправление осуществляется гражданами непосредственно через формы прямого волеизъявления, а также через органы местного самоуправления.»;

5) статью 100 изложить в следующей редакции:

«Статья 100

1. Органы местного самоуправления осуществляют деятельность по решению вопросов непосредственного обеспечения жизнедеятельности населения в пределах полномочий, предусмотренных законодательством.

2. Органы местного самоуправления муниципальных образований могут наделяться отдельными государственными полномочиями Республики Саха (Якутия) при условии передачи им необходимых для осуществления таких полномочий материальных ресурсов и финансовых средств.»;

б) в части 2 статьи 101 слова «в судебном порядке» заменить словами «в порядке, установленном законодательством».

Статья 2

Настоящий Конституционный закон вступает в силу по истечении десяти дней после дня его официального опубликования.

Глава Республики Саха (Якутия)

г. Якутск, 6 ноября 2025 г.

2873-3 № 421-VII

А. НИКОЛАЕВ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

УУРААХ

**«САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН ТӨРҮТ СОКУОНУГАР
УЛАРЫТЫЫЛАРЫ УОННА ЭБИИЛЭРИ КИЛЛЭРЭР ТУҢУНАН»
САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН СҮРҮН СОКУОНУН ТУҢУНАН**

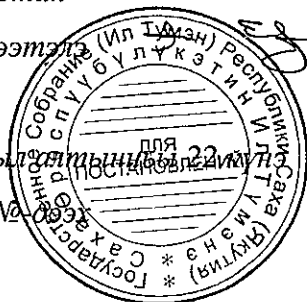
Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ *уураар*:

1. «Саха Өрөспүүбүлүкэтин Төрүт сокуонугар уларытыылары уонна эбиилэри киллэрэр туһунан» Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сүрүн сокуонун ылынарга уонна ону Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана илии баттырыгар уонна бар дьонно биллэрэригэр анаан ыьтарга.
2. Бу уураафы «Якутия», «Саха сирэ», «Ил Түмэн» өрөспүүбүлүкэ хаһыаттарыгар уонна «Правовой иһитиннэрии дьин таһымнаах интернет-порталыгар» (www.pravo.gov.ru) бэчээттээн таһаарарга.
3. Уураах ылыныллыабыттан ыла күүһүгэр киирэр.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин
Ил Түмэнин Бэрэссэдээтэли

Дьокуускай к., 2025 сыл

С 422-VII № 003

А. ЕРЕМЕЕВ

**САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН ТӨРҮТ СОКУОНУГАР
УЛАРЫТЫЫЛАРЫ УОННА ЭБИИЛЭРИ КИЛЛЭРЭР ТУҢУНАН**

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ
2025 сыл алтынньы 22 күнүгэр ылынна

1 ыстатыйа

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Төрүт сокуонугар манньк уларытыылары уонна эбиилэри киллэрэргэ:

1) 22 ыстатыйатын 1–3 чаастарын манньк сааһылаан биэрэргэ:

«1. Ким барыта үөрэнэр, ону ылыы көрүнүн талар бырааптаах. Судаарыстыбаннай эбэтэр муниципальнай үөрэх учреждениеларыгар уонна предприятиеларга оскуола иннинээҕи, сүрүн уопсай уонна идэлээх орто үөрэҕи ким барыта босхо ылар кыаба мэктиэлэнэр.

2. Хас биирдии киһи судаарыстыбаннай эбэтэр муниципальнай үөрэх тэрилтэтигэр уонна предприятиеҕа куонкурус төрүтүгэр үрдүк үөрэҕи босхо ылар бырааптаах.

3. Сүрүн уопсай үөрэх булгуччулаах. Төрөһпүттэр эбэтэр кинилэри солбуйар дьон оҕо сүрүн уопсай үөрэҕи ыларын хааччыйаллар.»;

2) 72 ыстатыйатыгар:

а) 9 пуунугар «тэрийиэн сөп» диэн тылы «тэрийэр» диэн тылынан уларытарга, «уопсастыбаннай холбоһуктарынан» диэн тылы «Россия Федерациятыгар аһаҕас былаас биир уопсай тиһигэр киирэр атын уорганнарынан» диэн тылынан уларытарга;

б) 14 пуунун манньк сааһылаан биэрэргэ:

«14) Саха Өрөспүүбүлүкэтин күндү металлларын уонна күндү таастарын Судаарыстыбаннай пуондатын сыаннастарын харайыыны, итиэннэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин күндү металлларын уонна күндү таастарын Судаарыстыбаннай

пуондатын тэрийиини уонна туһаныны хааччыйар, Саха Өрөспүүбүлүкэтин күндү металлларын уонна күндү таастарын Судаарыстыбаннай пуондатыттан күндү металллары уонна күндү таастары ис уонна тас ырынактарга батарар туһунан быһаарыны ылынар;»;

в) маннык ис хоһоонноох 15 пууну эбэргэ:

«15) федеральной сокуоннарга, бу Төрүт сокуонна уонна Саха Өрөспүүбүлүкэтин сокуоннарыгар сөп түбэһиннэрэн атын болумуочуйалары толорор.»;

3) 76 ыстатыйатын иккис абзаһыгар «Быстах кэмнэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын эбээһинэһин толорооччу» диэн тыл кэнниттэн «, Россия Федерациятын Президенинэн аһаммыт,» диэн тылы эбэргэ, «уонна Саха Өрөспүүбүлүкэтин Бырабыыталыстыбата» диэн тылы устарга;

4) 97 ыстатыйатыгар:

а) 1 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«1. Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр олохтоох салайыныы – дьон-сэргэ туһун, кини омук быһыытынан төрүт уратыларын аахсан туран, сокуонунан көрүллүбүт болумуочуяа чэрчитинэн нэһилиэнньэ олобун-дьаһабын быһаччы хааччыйыы боппуруостарын (олохтоох суолталаах боппуруостарын) бэйэ быһаарыныыга норуот былааһын толорор инниттэн гражданнар салайыныыларын көрүнгэ билиниллэр уонна мэктиэлэнэр.»;

б) 2 чааһыгар бастакы этиини маннык сааһылаан биэрэргэ:

«2. Олохтоох салайыныыны гражданнар санааны быһаччы биллэриин көрүнгэрин көмөтүнэн, итиэннэ олохтоох салайыныы уорганнарын көмөтүнэн олохтуулар.»;

5) 100 ыстатыйатын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«100 ыстатыйа

1. Олохтоох салайыныы уорганнара нэһилиэнньэ олобун-дьаһабын быһаччы хааччыйыы боппуруостарын быһаарар үлэлэрин сокуонунан көрүллүбүт болумуочуйаларын чэрчитинэн толороллор.

2. Муниципальной тэриллиилэр олохтоох салайыныыларын уорганнарыгар тустаах болумуочуйалары толорууга анаан ирдэнэр материальной баайы уонна үбү-харчыны биэриин усулуобуйатыгар, олорго Саха Өрөспүүбүлүкэтин тустаах судаарыстыбаннай болумуочуйалара бэриллэн сөп.»;

б) 101 ыстатыйатын 2 чааһыгар «суут бэрээдэгинэн» диэн тылы «сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн» диэн тылынан уларытарга.

2 ыстатыйа

Бу Сүүрүн сокуон дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт күнүн кэнниттэн уон күн ааспытын кэннэ күүһүгэр киирэр.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана

Дьокуускай к., 2025 сыл сэтимиини бүтүрүө

2873 – С 421-VII №-дээх

А. НИКОЛАЕВ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

УУРААХ

**О Конституционном законе Республики Саха (Якутия)
«О внесении изменений и дополнений в Конституцию
(Основной закон) Республики Саха (Якутия)»**

Государственное Собрание (Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)
п о с т а н о в л я е т:

1. Принять Конституционный закон Республики Саха (Якутия) «О внесении изменений и дополнений в Конституцию (Основной закон) Республики Саха (Якутия)» и направить его для подписания и обнародования Главе Республики Саха (Якутия).
2. Опубликовать настоящее постановление в республиканских газетах «Якутия», «Саха сирэ», «Ил Тумэн» и на «Официальном интернет-портале правовой информации» (www.pravo.gov.ru).
3. Настоящее постановление вступает в силу с момента его принятия.

Председатель Государственного Собрания

(Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)

А. ЕРЕМЕЕВ

г. Якутск, 22 октября 2025 года

3 № 422-VII